

“ Mae Bwletin y Farchnad y mis hwn yn edrych ar y sector defaid a nifer y ffactorau sy'n dylanwadu ar y farchnad ar hyn o bryd.

Glesni Phillips – Swyddog Gweithredol Deallusrwydd, Dadansoddi a Mewnwelediad Busnes

”

Mae cyfartaledd pwysau marw wŷn dethol Prydain yn parhau i fod yn llawer uwch na'r marc £6/kilo - er gwaethaf saith wythnos yn olynol o symudiadau prisiau i lawr. Mae'r cyfartaledd diweddaraf yn sefyll tua 8% yn uwch na lefelau

blwyddyn ynghynt ar 618.5c/kg. Mae'r gostyngiad wythnosol yn y cyfartaledd wedi cael eu bodloni gan niferoedd cynyddol sy'n cael eu cyflwyno, gyda lefelau wythnosol yn croesi'r marc 40,000 pen yn ystod y saith wythnos ddiweddaraf.

CYFLENWAD

Yn ôl Defra, mae data trwybwn defaid ar gyfer 2024 (hyd at fis Medi) yn dangos **gostyngiad o 9%** o'i gymharu â'r llynedd, gyda chyfanswm o 9.3 miliwn o ddefaid yn cael eu prosesu. Mae niferoedd wŷn a defaid llawn dwf yn cyfrannu at y gostyngiad hwn. Mae trwybwn wŷn i lawr 8%, er gwaethaf ychydig o uchafbwyntiau ym mis Ionawr a mis Chwefror. Oherwydd amcangyfrif o gnwd wŷn llai eleni, roedd disgwyl cyflenwad tynnach, ond mae'r niferoedd presennol yn is na'r disgwyl hyd yn oed. Nid yw lefelau trwybwn misol wedi rhagori ar y marc miliwn pen yn ystod naw mis cyntaf 2024, gan awgrymu bod wŷn tymor newydd wedi bod yn araf i ddod ymlaen. Mae ansawdd glaswellt gwael hefyd wedi arwain at garcasau ysgafnach, gyda llai o fraster. Mae trwybwn defaid

llawn dwf wedi gostwng 13% i 1.1 miliwn o ben. O ganlyniad, mae cynhyrchu cig defaid domestig i **lawr 8%**, cyfanswm o 192,900 tonnelli.

Wrth edrych ar y flwyddyn cnwd wŷn (sy'n rhedeg o fis Mai ymlaen), mae lladd-dai'r DU wedi prosesu 4.48 miliwn o wŷn hyd yma - gostyngiad sylweddol o 9% o lefelau blwyddyn yn gynharach. Mae canlyniadau o'r Arolwg Mehefin, a fydd yn rhoi cipolwg ar faint cnwd wŷn eleni, yn dal i fod yn yr arfaeth. O ganlyniad, mae'n anodd amcangyfrif faint o wŷn sy'n dal ar ffermydd. Fodd bynnag, mae adroddiadau'r diwydiant yn awgrymu bod y cnwd wŷn yn llai oherwydd cyfraddau goroesi is, a ddylanwadwyd gan Schmalleberg, tra bod presenoldeb firws Tafod Glas hefyd yn cyflwyno agweddau anhysbys mawr i'r sector ar hyn o bryd.

MASNACH

Mae data Cyllid a Thollau EF ar gyfer Awst 2024 yn dangos gostyngiad o 4% flwyddyn ar ôl blwyddyn mewn allforion cig defaid ffres/wedi'i rewi am y mis, sy'n dod i gyfanswm o 6,200 tonnelli, yn bennaf oherwydd llai o ddanfoniadau i'r UE. Mae allforion y flwyddyn hyd yn hyn yn **i lawr 7%**, ar bron i 49,000 tonnelli, gyda 95% o'r rhain yn mynd i'r UE. Mae gan y cyflenwad domestig tynn allforion cyfyngedig, er bod cyfeintiau yn dal i fod 3% yn uwch nag yn 2022. Er gwaethaf cyfeintiau is, mae gwerth allforion wedi codi o 7% i £370.7 miliwn, gan adlewyrchu prisiau domestig cryf.

Awst yn unig i fyny 45% flwyddyn ar flwyddyn. Mae derbyn mwy o gyfeintiau gan Seland Newydd ac Awstralia wedi bod yn sbarduno'r cynnydd mewn mewnforion cyffredinol. Mae hyn yn bennaf oherwydd cyflenwad gostyngol ar ein marchnad ddomestig tra bo'r galw wedi bod yn gadarn, ynghyd â'u prisiau yn gystadleuol iawn ar y farchnad fyd-eang. Mae'n debyg bod y Cytundebau Masnach Rydd a ddechreuodd y DU gydag Awstralia a Seland Newydd ym mis Mai 2023 (sy'n dileu tariffau ar gyfer cynhyrchion amaethyddol) hefyd wedi chwarae rhan yma. Wrth edrych ymlaen, wrth i ni ddisgwyl i gynhyrchiant y DU wella a chyflenwad Hemisffer y De dynhau, disgwylir i gyfeintiau mewnforio leddfau.

GALW

Cododd chwyddiant prisiau groser, er ei fod yn is na'i uchafbwynt, ychydig i 2% yn y pedair wythnos hyd at 29 Medi, yn ôl Kantar. Mae defnyddwyr yn parhau i wynebu prisiau siopau uwch, gan arwain llawer i addasu eu gwariant. Ar gyfer cig oen; mae'r pris cyfartalog mewn siopau ledled Prydain wedi bod yn codi'n gyson ers dechrau chwyddiant, fodd bynnag, mae'r cyfartaledd wedi cofnodi cynnydd nodedig bob mis ers y Pasg. Yn ystod y 4 wythnos ddiwethaf a ddaeth i ben 29 Medi, roedd y

cyfartaledd yn £12.67/kg cynnydd o 3% ers y llynedd a 25% yn uwch na'r lefelau cyn Covid yn 2019 ar £10.10/kg. Mae hyn yn rhoi pwysau ar bŵer gwario defnyddwyr.

Fodd bynnag, mae data Kantar ar gyfer y cyfnod o 12 wythnos sy'n dod i ben 29 Medi yn dangos bod gwerthiant cyfaint cig oen yn parhau'n sefydlog, **i fyny o 0.5%** ar y flwyddyn, wedi'i sbarduno gan gynnydd o 5% yn y siopwyr presennol sy'n prynu mwy. Mae gwerthiant cyfaint cig oen am y flwyddyn hyd yma wedi cynyddu 4% ar y flwyddyn, sy'n gadarnhaol iawn i'r sector.

Beth mae hyn yn ei olygu i'r diwydiant?

Bydd y cnwd wŷn llai amcangyfrifedig yn arwain at gyflenwadau tynnach yn gyffredinol, ond ar hyn o bryd mae galw mawr am wŷn o safon uchel yn ôl adroddiadau. Mae'r galw gan ddefnyddwyr yn parhau i fod yn fywiog wrth i gyllidebau barhau'n dynn, ond mae optimistaeth ar gyfer Nadolig da arall i gig coch. Er bod wŷn y Tymor Newydd wedi bod yn arafach yn dod ymlaen eleni, mae gobaith y bydd y cyflenwad yn gallu ateb galw'r Nadolig.

Crynodeb Misol y Farchnad

GWARTHEG

Prisiau – wythnos yn gorffen 19 Hydref

Y prisiau pwysau marw cyfartalog yng Nghymru a Lloegr ar gyfer bustych oedd **509.9c/kg**. Roedd hyn:

- + 1.5c ar yr wythnos flaenorol,
- 32.6c yn uwch na'r lefelau blwyddyn-gynharach.

Roedd y prisiau pwysau marw ar gyfer categorïau gwartheg eraill fel a ganlyn -

- Heffrod: 505.5c/kg (+2.5c ar yr wythnos),
- Teirw ifanc: 494.5c/kg (-1.1c ar yr wythnos), a
- Buchod difa: 348.7c/kg (-1.9c ar yr wythnos).

Trwybwn – Medi 2024

- Cyfanswm y trwybwn gwartheg mewn lladd-dai yn y DU = 235,900 pen – cynnydd o 6% ar y flwyddyn.
- Cyfanswm y trwybwn gwartheg dethol = 173,900 pen - i fyny 7% ar y flwyddyn.
  - bustych +6%, heffrod +8%, a theirw ifanc +6%
- Pwysau carcas gwartheg prif gyfartaledd = 342.4kg (+2.5kg ar y flwyddyn).
- Trwybwn gwartheg llawn-dwf = 54,500 pen - cynnydd o 7% ar y flwyddyn.

DEFAID

Prisiau – wythnos yn gorffen 19 Hydref

Cyfartaledd pris ŵyn pwysau marw ym Mhrydain oedd **641.1c/kg**. Roedd hyn:

- - 1.8c ar yr wythnos flaenorol,
- Fe wnaeth y niferoedd oedd yn dod ar y farchnad gyrraedd 41,300 pen. Roedd hyn:
- + 0.4% ar yr wythnos flaenorol, a
  - - 10% o'i gymharu â lefelau blwyddyn yn gynharach.

Noder: Oherwydd newid ym methodoleg arolwg pwysau marw Prydain Fawr (o 25/11/2023) rydym yn argymhell bod yn ofalus wrth wneud cymariaethau hanesyddol.

Trwybwn – Medi 2024

- Cyfanswm y trwybwn defaid mewn lladd-dai yn y DU = 1.1 miliwn pen – i lawr 6% ar y flwyddyn.
- Trwybwn ŵyn = 939,400 pen – i lawr 6% ar y flwyddyn.
- Pwysau carcas ŵyn ar gyfartaledd = 19.6kg (-0.04kg ar y flwyddyn).
- Trwybwn mamogiaid a hyrddod difa = 138,100 pen – i lawr 5% ar y flwyddyn.

MOCH

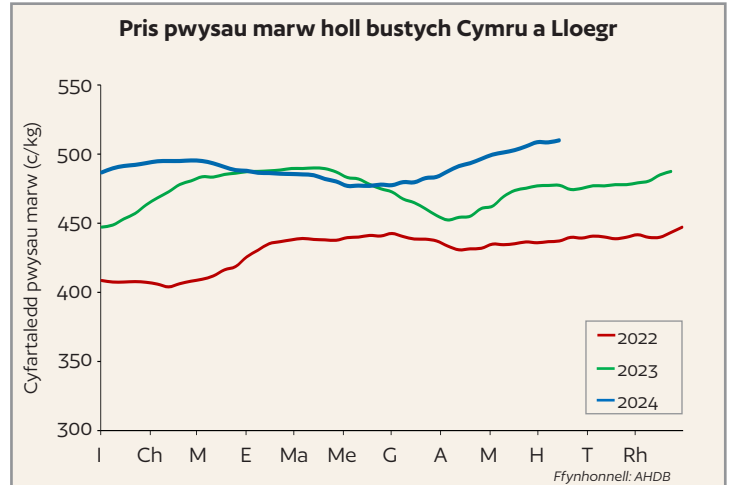
Prisiau – diwedd yr wythnos 12 Hydref

Roedd Pris Mochyn Cyfan Manyleb yr UE (APP) ym Mhrydain Fawr yn sefyll ar **209.9c/kg**. Roedd hyn:

- - 0.1c ar yr wythnos flaenorol,
- - 10.2c o'i gymharu â lefelau cynharach blwyddyn,
- 29.7c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2018-22): 180.1p/kg).

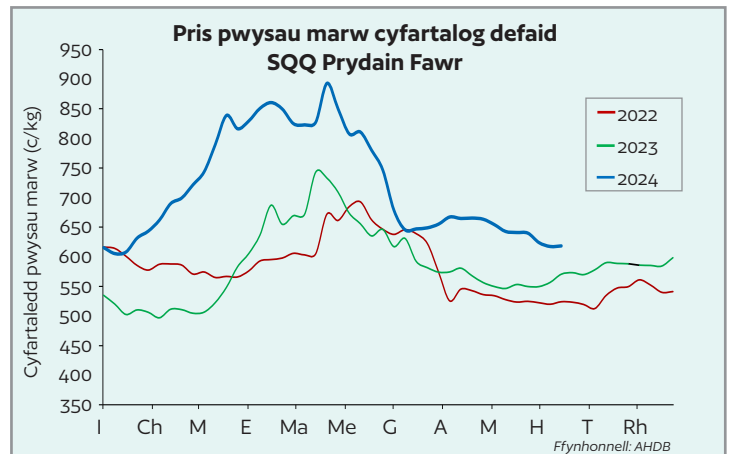
Trwybwn – Medi 2024

- Cyfanswm y trwybwn moch mewn lladd-dai yn y DU = 872,600 pen – cynnydd o 5% ar y flwyddyn.
- Trwybwn moch heb fagu = 855,000 pen – cynnydd o 5% ar y flwyddyn.
- Pwysau carcas moch heb fagu cyfartalog = 89.8kg (-0.05kg ar y flwyddyn)
- Trwybwn hwch a baedd = 17,600 pen – i lawr 1% ar y flwyddyn.

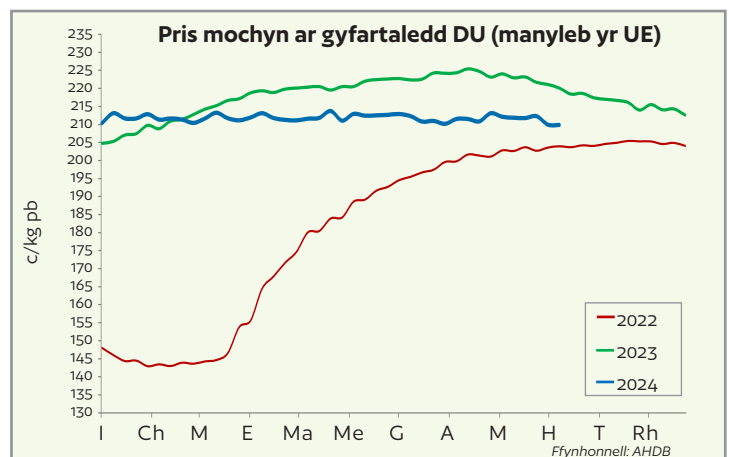
Cynhyrchiant Cig Eidion a Chig Llo y DU Medi '24

76,600 tonnelli
+7% b-a-f

Cynhyrchiant cig defaid y DU Medi '24

21,900 tonnelli
-4% b-a-f

Cynhyrchiant porc y DU Medi '24

79,500 tonnelli
+5% b-a-f

